

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Верховного Суду
з питань застосування
положень Закону України
«Про звернення громадян»

Рішення, внесені до ЄДРСР,
із січня 2018 року по вересень 2023 року

ЗМІСТ

Перелік уживаних скорочень	4
I. Сфера дії Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян»	5
1.1. Про непоширення дії Закону України «Про звернення громадян» на порядок розгляду заяв і скарг громадян, який встановлений Законом України «Про судоустрій і статус суддів»	5
1.2. Про застосування положень Закону України «Про звернення громадян» щодо скарг та заяв, порядок розгляду яких встановлений КПК України	5
1.3. Про поширення дії Закону України «Про звернення громадян» на звернення громадських організацій та їх керівників	6
1.4. Про незастосовність Закону України «Про звернення громадян» при розгляді скарг на рішення, дії або бездіяльність державних реєстраторів речових прав на нерухоме майно	7
1.5. Про безпідставність використання Закону України «Про звернення громадян» для отримання інформації, яка відповідає ознакам публічної	7
1.6. Про непоширення положень Закону України «Про звернення громадян» на розгляд заяв, у яких повідомляється про корупційне правопорушення	8
1.7. Про застосування порядку та механізму розгляду звернень громадян до правовідносин, пов'язаних із розглядом заяв чи скарг у виконавчому провадженні	10
1.8. Про поширення положень Закону України «Про звернення громадян» у частині права на безоплатне звернення на подання скарг / заяв до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури щодо поведінки адвоката	10
1.9. Про непоширення положень Закону України «Про звернення громадян» на правовідносини щодо затвердження проєктів землеустрою, відведення земельних ділянок та передачу їх у приватну власність	12
II. Порядок подання звернень громадян	13
2.1. Про віднесення запитуваної у зверненні інформації до правової інформації	13
2.2. Про подання скарги на дії адвоката в порядку Закону України «Про звернення громадян»	14

2.3.	Про електронну петицію як особливу форму звернення громадян	14
2.4.	Про правомірність подальшого проведення перевірки діяльності приватного виконавця, ініційованої на підставі скарги, у разі подання скаржником заяви про залишення її без розгляду	15
III.	Порядок розгляду звернень громадян	17
3.1.	Про умови пересилання звернення громадян іншому органу за належністю	17
3.2.	Про залежність права громадянина бути присутнім при розгляді його звернення від виду звернення	18
3.3.	Про строки розгляду звернення, зміст якого поєднує предмет регулювання законів України «Про звернення громадян» та «Про доступ до публічної інформації»	19
IV.	Надання відповіді на звернення громадян	19
4.1.	Про вимоги до змісту відповіді на звернення	19
4.2.	Про безумовний обов'язок суб'єкта владних повноважень надати особі відповідь на звернення	20
4.3.	Про можливість відсутності у відповіді на заяву безпосереднього посилання на застосовний Закон України «Про звернення громадян»	21
4.4.	Про засоби, якими підтверджується отримання відповіді заявником на його звернення	22
4.5.	Про відсутність обов'язку сповіщення заявників про притягнення посадових осіб відповідного органу до дисциплінарної відповідальності за наслідками розгляду їх звернення	23
4.6.	Про юрисдикцію справи щодо оскарження відповіді, наданої на заяву про внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань із посиланням на Закон України «Про звернення громадян»	24

Перелік уживаних скорочень

Держпраці	– Державна інспекція з питань праці
ЄРДР	– Єдиний реєстр досудових розслідувань
Закон № 393/96-ВР	– Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР «Про звернення громадян»
Закон № 1402-VIII	– Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів»
Закон № 2939-VI	– Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації»
ЗСУ	– Збройні Сили України
Мін'юст	– Міністерство юстиції України
КАС України	– Кодекс адміністративного судочинства України
КМУ	– Кабінету Міністрів України
КПК України	– Кримінальний процесуальний кодекс України
МВС України	– Міністерство внутрішніх справ України

I. Сфера дії Закону України від 02 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян»

1.1. Про непоширення дії Закону України «Про звернення громадян» на порядок розгляду заяв і скарг громадян, який встановлений Законом України «Про судоустрій і статус суддів»

Особа звернулася до суду з позовом до Вищої ради правосуддя, в якому просила визнати протиправною бездіяльність відповідача, що призвела до порушення Закону № 393/96-ВР та зобов'язати відповідача надати письмову відповідь на його заяви. Свої вимоги позивач обґрунтовував тим, що бездіяльність відповідача, яка виразилася у ненаданні відповіді на його звернення у законні строки, призвела до порушення Закону № 393/96-ВР.

Верховний Суд вказав, що згідно зі статтею 12 Закону № 393/96-ВР його дія не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, який встановлений Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Аналіз статті 1 Закону № 393/96-ВР дає підстави для висновку, що громадяни України мають право звертатися до діючих органів системи судоустрою України із заявами, пропозиціями та скаргами щодо реалізації своїх прав і законних інтересів та порушення останніх, що безпосередньо не пов'язані із здійсненням правосуддя, і саме до таких звернень належать і заяви та скарги, що містять відомості про наявність у діянні судді ознак дисциплінарного проступку або порушення ним присяги.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 05.03.2018 у справі № 800/393/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72693685>

1.2. Про застосування положень Закону України «Про звернення громадян» щодо скарг та заяв, порядок розгляду яких встановлений КПК України

Позивач звернувся до суду з позовом до Генерального прокурора України, в якому просив суд зобов'язати Генерального прокурора України або його заступника повідомити про перешкоду особистого прийому у справі, яку неспроможний вирішити прокурор області. В обґрунтування вимог зазначив, що він звертався до відповідача із скаргою на бездіяльність прокурора області, в якій заявляв про право на особистий прийом Генеральним прокурором України. Разом з тим, вказана скарга була направлена на розгляд до прокуратури області. При цьому всупереч приписам Закону № 393/96-ВР обґрунтованої відповіді за підписом Генерального прокурора України або його заступника не отримав. Суд першої інстанції позов задовольнив. Апеляційний суд рішення суду першої інстанції скасував та прийняв рішення про відмову у задоволенні позову.

Верховний Суд у постанові наголосив, що кожен громадянин України, який вважає, що його права чи законні інтереси порушені суб'єктами управлінської діяльності, має право звернутися зі скаргою на такі дії до спеціально уповноваженого органу державної влади. У разі, якщо питання, порушені в одержаному зверненні органом державної влади не входять до його повноважень, останній у встановлений законом строк повинен переслати скаргу за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення. Однак, норми Закону № 393/96-ВР не поширюються на скарги та заяви, порядок розгляду яких, встановлений спеціальними законами. За правилами статей 303-309 КПК України, розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування, здійснюється слідчим-суддею, а отже керівництвом Генеральної прокуратури не наділене законом правом на розгляд скарг на дії працівників прокуратури, які вчинені в рамках досудового розслідування.

Детальніше з текстом постанови від 27.11.2019 у справі № 822/2852/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85934006>

1.3. Про поширення дії Закону України «Про звернення громадян» на звернення громадських організацій та їх керівників

Голова Громадської організації звернувся до суду з позовом до міського голови та міської ради, в якому просив визнати протиправними дії (бездіяльність) відповідачів щодо розгляду звернень про вжиття заходів та забезпечення проведення належного ремонту дорожнього покриття у місті. Позивач зазначив, що звернення не розглянуті по суті, оскільки не містять відповідей про прийнятті рішення. Суд першої інстанції позов задовольнив повністю. Апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції та задовольнив позов частково. Одним із доводів скаржника було те, що відповідно до Закону № 393/96-ВР право на звернення мають громадяни України, відтак на розгляд звернення позивача не поширюється дія цього закону.

Верховний Суд зазначив, що статтю 12 Закону № 393/96-ВР визначено дію цього Закону, яка не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, встановлений кримінальним процесуальним, цивільно-процесуальним, трудовим законодавством, законодавством про захист економічної конкуренції, законами України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про доступ до судових рішень», Кодексом адміністративного судочинства України, законами України «Про засади запобігання і протидії корупції», «Про виконавче провадження», відтак зазначена норма не містить обмежень щодо поширення дії цього закону на звернення громадських організацій та їх керівників.

Колегія суддів відхилила доводи скаржника щодо неможливості розгляду звернення позивача в рамках Закону № 393/96-ВР, оскільки Конституція України наділяє всіх правом на звернення, а враховуючи відсутність у чинному законодавстві нормативно-правового акту, який би регулював питання щодо розгляду звернень громадських організацій, а також з огляду на те, що громадська організація є інституцією, яка діє від імені та в інтересах своїх членів (зокрема, громадян України), реалізує їхні права, сприяє у захисті прав громадян України та у відновленні таких прав у разі їх порушення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31.10.2019 у справі № 813/1960/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85323793>

1.4. Про незастосовність Закону України «Про звернення громадян» при розгляді скарг на рішення, дії або бездіяльність державних реєстраторів речових прав на нерухоме майно

Особа звернулася до суду з адміністративним позовом до Міністерства юстиції України про визнання протиправними та скасування рішень, зобов'язання вчинити дії. Позивач звернувся до відповідача зі скаргою на дії державного реєстратора на підставі Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та вимогою провести державну реєстрацію права власності. Відповідачем скарга переадресована з посиланням на положення частини третьої статті 7 Закону № 393/96-ВР за належністю до обласної державної адміністрації для вирішення по суті. Крім того, позивачем було направлено Голові підкомітету з питань діяльності органів юстиції Верховної Ради України листа, в якому він повідомив про нерозгляд Міністерством юстиції України його скарги. На думку позивача, рішення суб'єкта владних повноважень про переадресування його скарг є протиправними. Суди попередніх інстанцій у задоволенні позову відмовили.

У постанові Верховний Суд дійшов висновку, що скарги на рішення, дії або бездіяльність державних реєстраторів речових прав на нерухоме майно не підлягають розгляду за нормами Закону № 393/96-ВР, так як зазначений закон містить спеціальний порядок їх розгляду за правилами Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07.07.2020 у справі № 826/10289/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90329133>

1.5. Про безпідставність використання Закону України «Про звернення громадян» для отримання інформації, яка відповідає ознакам публічності

Особа звернулася до суду з позовом до Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, у якому просила визнати неправомірною відмову відповідача у задоволенні інформаційного запиту; визнати неправомірною діяльність відповідача в частині неналежного розгляду скарги відповідно до вимог Закону № 393/96-ВР; визнати неправомірною бездіяльність відповідача в частині невиявлення та неусунення причин та умов, які сприяли порушенням посадовими особами відповідача Закону України «Про доступ до публічної інформації»; зобов'язати відповідача надати повну інформацію за запитом. На обґрунтування позову зазначила, що відповідач протиправно відмовив у наданні реєстраційно-контрольної картки, що створюється за наслідками обробки звернення, оскільки вона відповідає ознакам публічної інформації. Суд першої інстанції позов задовольнив частково. Апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив нове, яким у задоволенні позову відмовив. Скаржниця стверджувала, що запитувана нею реєстраційно-контрольна картка у переважній більшості своїх елементів містить інформацію про відповідача під час розгляду звернення особи. Така інформація не є персональними даними, а тому відповідач протиправно ухилився від виконання обов'язку надання реєстраційно-контрольної картки на її запит.

Відповідно до позиції Верховного Суду Закон № 393/96-ВР не регулює питання доступу до інформації, яка відповідає ознакам публічної. Законом № 393/96-ВР урегульовано питання практичної реалізації особою наданого їй Конституцією України права вносити до органів державної влади, об'єднання громадян, відповідно до їх статуту, пропозиції про поліпшення їхньої діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів.

Ураховуючи визначення понять «пропозиція», «заява» та «скарга», якими оперує Закон № 393/96-ВР, звернення громадян не можна вважати засобом отримання інформації, яка за своїми ознаками відповідає визначенню публічної. Отже, Закон № 393/96-ВР не можна вважати «спеціальним законом» у розумінні положення частини другої статті 2 Закону України «Про доступ до публічної інформації», оскільки він регулює іншу сферу правовідносин.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20.05.2020 у справі № 819/1664/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89325647>

1.6. Про непоширення положень Закону України «Про звернення громадян» на розгляд заяв, у яких повідомляється про корупційне правопорушення

Особа звернулася до суду з позовом до Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання скласти протокол. Позивач, вважаючи, що дії військового комісара містять

корупційний характер, звернувся з відповідним електронним зверненням до Департаменту захисту економіки Національної поліції України, в якому зазначив, що своєю бездіяльністю військовий комісар допустив адміністративне правопорушення, а саме: вчинив корупційні дії, які полягають у наданні переваг третій особі в ухиленні від військового обліку. Позивач просив скласти адміністративний протокол на вказану посадову особу та залучити його до розгляду цього звернення, проте суб'єкт звернення цього не зробив. Не погоджуючись з такими діями, позивач звернувся до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з заявою, у якій просив скласти протокол про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, вчинене начальником Управління захисту економіки Департаменту захисту економіки Національної поліції України. Рішеннями судів попередніх інстанцій у задоволенні позову відмовлено. Скаржник вказує на неналежне обґрунтування судового рішення судом апеляційної інстанції та неправильне застосування Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини».

Верховний суд зазначив, що з огляду на характер поданої позивачем до цього Управління заяви (повідомлення про корупцію), відповідач врахував, що з її змісту вбачається повідомлення про корупційне правопорушення, яке відноситься до сфери регулювання законодавством, пов'язаним із запобіганням та протидією корупції та за яке законом встановлено кримінальну відповідальність. Отже, порядок розгляду такої скарги регулюється КПК України. На викладені у цій заяві позивача обставини про вчинення корупційних дій поширюється дія Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції», частиною першою статті 21 якого передбачено, що за вчинення корупційних правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 4 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності в установленому законом порядку. Управління повідомило позивача у встановлений законодавством спосіб про вказане.

Водночас, згідно із статтею 12 Закону № 393/96-ВР дія цього Закону не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, встановлений кримінальним процесуальним, цивільно-процесуальним, трудовим законодавством, законодавством про захист економічної конкуренції, законами України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про доступ до судових рішень», Кодексом адміністративного судочинства України, законами України «Про засади запобігання і протидії корупції», «Про виконавче провадження».

Детальніше з текстом постанови від 23.12.2020 у справі № 420/6318/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93749394>

1.7. Про застосування порядку та механізму розгляду звернень громадян до правовідносин, пов'язаних із розглядом заяв чи скарг у виконавчому провадженні

Особа звернулася до суду з позовом до відділу державної виконавчої служби, в якому просила визнати протиправними дії відповідача під час виконання постанови виконавчого провадження щодо виселення позивача з приміщення та зобов'язати Головне територіальне управління юстиції притягнути до відповідальності начальника його відділу. Суди першої та апеляційної інстанцій закрили провадження у справі, оскільки справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства.

Верховний Суд зазначив, що зміст спірних правовідносин у цій справі свідчить, що звернень в порядку, передбачених Законом № 393/96-ВР, позивач не подавав.

Аргументи позивача про те, що в позові він зазначав, що відповідач не відреагував на його заяви щодо порушень, вчинених під час опису майна, також не свідчать, що спір у цій справі виник з відносин, пов'язаних з реалізацією прав, гарантованих Законом № 393/96-ВР.

При цьому заяви, на які, як зазначає позивач, відповідач не надав відповіді, є процесуальними заявами (скаргами) у конкретному виконавчому провадженні.

Передбачений Законом № 393/96-ВР порядок та механізм розгляду звернень не може бути застосований до правовідносин з розгляду процесуальних заяв чи скарг у виконавчому провадженні.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10.11.2022 у справі № справа 580/985/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107251190>

1.8. Про поширення положень Закону України «Про звернення громадян» у частині права на безоплатне звернення на подання скарг / заяв до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури щодо поведінки адвоката

Позивач звернувся до суду з позовом до Недержавної некомерційної професійної організації «Національна асоціація адвокатів України» в особі Ради адвокатів України у якому просив визнати протиправним і нечинним з моменту прийняття рішення Ради адвокатів України № 37 від 18.06.2020 із зобов'язанням Ради адвокатів України утриматися від вчинення певних дій, а саме: встановлення плати у будь-якому вигляді за подачу заяв (скарг) щодо адвоката до кваліфікаційно-дисциплінарних комісії та до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. У своїй позовній заяві він зазначив, що, на його переконання, оскаржуване ним у цій справі рішення порушує безпосередньо його конституційне право, визначене статтею 40 Конституції України, щодо подання письмових звернень. Рішенням суду першої інстанції

позов задоволено частково. Апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції та відмовив позивачу у задоволенні позову повністю. Скаржник зазначив про протиправність рішення Ради адвокатів України з огляду на обмеження цим рішенням його права на можливість безперешкодно звернутись з відповідною скаргою до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та фактично створює додаткові перешкоди у виді надмірного та необґрунтованого фінансового тягара, справляння якого суперечить приписам законодавства України.

Верховний Суд зазначив, що рішенням Ради адвокатів України від 30 серпня 2014 року №120 затверджене Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, що розроблено відповідно до Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", Закону України "Про звернення громадян", Правил адвокатської етики, Регламенту кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону та інших актів законодавства України і Національної асоціації адвокатів України.

Приписи статті 21 Закону № 393/96-ВР передбачають безоплатність розгляду звернення. Органи державної влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, об'єднання громадян, посадові особи розглядають звернення громадян, не стягуючи плати. Відповідно до статті 3 Закону № 393/96-ВР під зверненнями громадян слід розуміти викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги.

У статті 12 Закону № 393/96-ВР визначено перелік заяв і скарг, порядок розгляду яких урегульований іншим законодавством.

При цьому, у вказаному переліку законодавства відсутній Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і цей перелік є вичерпним, оскільки встановлює інший порядок розгляду заяв і скарг громадян, на який дія цього Закону не поширюється.

Отже, встановлюючи плату за організаційно-технічне забезпечення розгляду заяв (скарг) щодо поведінки адвоката, Рада адвокатів України обмежила передбачене частиною першою статті 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» право громадян та юридичних осіб на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) у разі невиконання або неналежного виконання адвокатом своїх професійних обов'язків, розголошення адвокатської таємниці тощо, що безпосередньо пов'язано з правом осіб на професійну правничу допомогу, гарантовану Конституцією України.

Верховний Суд зауважив, що в контексті реалізації законодавчих гарантій, запроваджених Законом № 393/96-ВР, який поширюється на спірні правовідносини в частині права кожного на безоплатне звернення до суб'єктів владних повноважень (суб'єктів публічних відносин) із відповідною заявою, установлення такого процедурного обмеження як сплата за організаційно-технічне забезпечення розгляду (заяв) скарг щодо поведінки адвоката, нівелює саму суть права особи на звернення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15.05.2023 у справі № 640/17743/20 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110861200>

1.9. Про непоширення положень Закону України «Про звернення громадян» на правовідносини щодо затвердження проектів землеустрою, відведення земельних ділянок та передачу їх у приватну власність

Позивач звернувся до суду з позовом до Одеської міської ради у якому окрім іншого просив визнати протиправною бездіяльністю Одеської міської ради, яка полягає у невнесенні на розгляд сесії у встановленому земельним законодавством України порядку затвердження проекту землеустрою щодо відведення та передачі йому у приватну власність безоплатно земельної ділянки та зобов'язати у встановленому про звернення громадян законодавством України порядку розглянути його заяву про затвердження проекту землеустрою щодо відведення та передачі йому у приватну власність безоплатно земельної ділянки Рішеннями судів попередніх інстанцій у задоволенні позову відмовлено. Скаржник вказав на те, що суди попередніх інстанцій помилково дійшли висновку, що Законом України «Про звернення громадян» не передбачено затвердження проектів землеустрою, відведення земельних ділянок та передача їх у власність.

Правовідносини щодо порядку та строків розгляду заяв, скарг та пропозицій врегульовані Законом № 393/96-ВР, відповідно до частини першої статті 20 якого звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання.

Водночас, правовідносини щодо затвердження проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки та подальшої передачі її у власність регулює Земельний кодекс України.

За такого правового регулювання Верховний Суд дійшов висновку, що Закон № 393/96-ВР не поширюється на правовідносини щодо затвердження проектів землеустрою, відведення земельних ділянок

та передачу їх у приватну власність, а розгляд заяви позивача підлягає за правилами земельного законодавства в порядку виконання судового рішення у справі.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 08.06.2023 у справі № 815/1332/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111415036>

II. Порядок подання звернень громадян

2.1. Про віднесення запитуваної у зверненні інформації до правової інформації

Позивач звернувся до суду з позовом до Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України про визнання протиправними дій щодо ненадання належної відповіді (повної інформації) на всі заяви, інформаційні запити та зобов'язання надати належні відповіді на поставлені питання у заявах та інформаційних запитах з приводу роз'яснення порядку проходження військової служби. Позивач звернувся до начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗСУ з проханням надати відповідь на його заяву щодо порядку проходження військової служби, у відповідь на яку начальник кадрового центру Сухопутних військ ЗСУ надіслав позивачу лист, в якому навів перелік нормативних актів, що стосуються порядку та умов проходження військової служби громадянами України в ЗСУ, порядок призначення на посад, переміщення по службі та звільнення з військової служби. Рішенням суду першої інстанції, залишеним без змін постановою апеляційного суду, у задоволенні позову відмовлено. Скаржник зауважив, що відповідачі були зобов'язані розглянути його звернення та надати обґрунтовані відповіді у встановлений законом строк, чого ними протиправно зроблено не було.

Верховний Суд наголосив, що звернення особи за своїм змістом не відповідають жодному із передбачених статтею 3 Закону № 393/96-ВР видів звернень, оскільки містять виключно перелік питань щодо застосування конкретних норм законів та інших нормативно-правових актів, які регламентують порядок проходження військової служби.

Запитувана позивачем інформація за своєю природою є правовою інформацією, оскільки позивач в своїх запитах і заявах фактично просив надати роз'яснення та консультації з правових питань, а саме – з питання проходження військової служби громадянами України із посиланням на відповідні положення законодавства, що, в свою чергу, підпадає під дію Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07.05.2020 у справі № 460/548/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89112041>

2.2. Про подання скарги на дії адвоката в порядку Закону України «Про звернення громадян»

Позивач звернувся до суду з позовом, в якому просив скасувати рішення Ради адвокатів України, мотивуючи позов тим що, спірне рішення, яким запроваджено обов'язкову плату за подання скарг на дії (бездіяльність) адвокатів, обмежує його право на можливість безперешкодно звернутись з відповідною скаргою до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та фактично створює додаткові перешкоди у вигляді надмірного та необґрунтованого фінансового тягаря, справляння якого суперечить приписам законодавства України. Рішеннями судів попередніх інстанцій у задоволенні позову відмовлено. На думку скаржника, положення Закону № 393/96-ВР, зокрема щодо подачі скарги, не розповсюджуються на дії адвоката, оскільки у переліку законодавчої норми відсутній термін фізична особа.

Верховний Суд відзначив, що згідно зі статтею 12 Закону № 393/96-ВР дія цього Закону не поширюється на порядок розгляду заяв і скарг громадян, встановлений кримінальним процесуальним, цивільно-процесуальним, трудовим законодавством, законодавством про захист економічної конкуренції, законами України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про доступ до судових рішень», Кодексом адміністративного судочинства України, законами України «Про запобігання корупції», «Про виконавче провадження».

Верховний Суд дійшов висновку, що у вказаному переліку законодавства відсутній Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і цей перелік є вичерпним, оскільки встановлює інший порядок розгляду заяв і скарг громадян, на який дія цього Закону не поширюється. Тому, положення Закону №393/96-ВР, зокрема, щодо подання скарги, розповсюджуються на дії адвоката.

Детальніше з текстом постанови від 21.12.2020 у справі № 816/2353/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reestr.court.gov.ua/Review/93749503>

2.3. Про електронну петицію як особливу форму звернення громадян

Особа звернулася до суду з позовом до міської ради, в якому просила визнати протиправними дії відповідача щодо не оприлюднення та відмови в реєстрації електронних петицій та зобов'язати оприлюднити, а також зареєструвати їх. На думку позивача, обидві петиції відповідають вимогам статті 23 Закону № 393/96-ВР та Положенню про електронні петиції, що затверджено рішенням Дніпровської міської ради від 30 березня 2016 року № 38/5. Проте відповідні петиції не були оприлюднені у строки та у порядку визначеному чинним законодавством, з посиланням на недоцільність їх оприлюднення. Рішенням судів попередніх інстанцій позов задоволено. Скаржник зазначив, що електронні петиції не відповідали Положенню про електронні петиції.

Верховний Суд зазначив, що електронна петиція є спеціальною формою звернення громадян до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування. Порядок подання електронних петицій, їх відповідність законодавству України, подання та відхилення, регулюються нормами Закону № 393/96-ВР. Зважаючи, що електронна петиція є зверненням громадянина до органу місцевого самоврядування, варто вказати, що органи державної влади і місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, об'єднання громадян, посадові особи зобов'язані розглянути пропозиції (зауваження) та повідомити громадянина про результати розгляду. Заборонено відмовляти у прийнятті звернення.

Положеннями Закону № 393/96-ВР передбачено вичерпний перелік підстав, за яких подана громадянином електронна петиція не розміщується на веб-сайті органу до якого подана. Електронна петиція не розміщується на веб-сайті органу та не приймається до розгляду у разі якщо містить заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганду війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, заклики до вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини. Однак Закон № 393/96-ВР не містить такої підстави як «недоцільність» електронної петиції для нерозміщення, не розгляду, неприйняття до розгляду. Передбачено, що доцільність або недоцільність поданої петиції визначається шляхом електронного голосування за петицію. Орган до якого петиція подана не може на етапі прийняття, реєстрації, розміщення на веб-сайті визначити доцільність або не доцільність петиції.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 13.08.2020 у справі № 201/15825/17 (2-а/201/432/2017) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90951442>

2.4. Про правомірність подальшого проведення перевірки діяльності приватного виконавця, ініційованої на підставі скарги, у разі подання скаржником заяви про залишення її без розгляду

Приватний виконавець звернувся до суду з позовом до Міністерства юстиції України і Дисциплінарної комісії приватних виконавців, у якому просив визнати протиправним та скасувати рішення Дисциплінарної комісії в частині притягнення його до дисциплінарної відповідальності та застосування дисциплінарного стягнення, а також наказ Мінюсту, яким введено в дію вказане рішення. Позивач посилався на відсутність в його діях складу дисциплінарного проступку, а також порушення відповідачами строку і порядку проведення

позапланової перевірки і притягнення його до дисциплінарної відповідальності. Суди попередніх інстанцій позов задовольнили повністю. За доводами скаржника, норми законодавства, якими врегульовані спірні питання, не звільняють приватного виконавця від обов'язку надати контролюючому органу запитовані документи в разі відкриття скарги та передбачають дисциплінарну відповідальність останнього за невиконання цього обов'язку.

Верховний Суд вказав, що за змістом частини першої статті 15 Закону № 393/96-ВР органи державної влади, місцевого самоврядування та їх посадові особи, до повноважень яких належить розгляд заяв (клопотань), зобов'язані об'єктивно і вчасно розглядати їх, перевіряти викладені в них факти, приймати рішення відповідно до чинного законодавства і забезпечувати їх виконання, повідомляти громадян про наслідки розгляду заяв (клопотань).

Вимоги до звернень (пропозицій, заяв і скарг) та випадки, за яких звернення не підлягають розгляду і вирішенню, наведені у статтях 5 і 8 цього Закону.

Отже, будь-яке звернення громадян підлягає перевірці уповноваженим органом як за формою, так і за змістом, з прийняттям рішення відповідно до чинного законодавства та повідомленням особи про наслідки його розгляду.

Виходячи з цього, один лише факт подання особою заяви до Мінюсту з проханням залишити без розгляду раніше подану скаргу на дії приватного виконавця не припиняє позапланову перевірку діяльності приватного виконавця, що проводиться територіальним органом Міністерства на підставі такої скарги, а вимагає прийняття уповноваженим органом (його посадовою особою) певного рішення та/або вчинення відповідних організаційно-розпорядчих дій за результатами розгляду цієї заяви.

Слід також урахувати, що проведення позапланової перевірки діяльності приватного виконавця за скаргою учасника виконавчого провадження породжує два види правовідносин: між скаржником і Мінюстом та між Мінюстом і приватним виконавцем. Отже, будь-які дії чи рішення, прийняті (вчинені) в межах одного виду правовідносин, прямо не впливають на виникнення прав чи звільнення від обов'язків у другій групі правовідносин.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 28.07.2022 у справі № 640/8596/21 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105533300>

III. Порядок розгляду звернень громадян

3.1. Про умови пересилання звернення громадян іншому органу за належністю

Позивач звернувся до суду з позовом до Кабінету Міністрів України, у якому просив визнати протиправною бездіяльність щодо неналежного розгляду його звернення та зобов'язати відповідача розглянути його звернення та надати письмову відповідь. Пояснив, що звертався до КМУ з клопотанням про надання інформації щодо досвіду правозахисної діяльності або досвіду із захисту державної мови Уповноваженої із захисту державної мови. Натомість він отримав відповідь від Міністерства культури, молоді та спорту України. Рішеннями судів попередніх інстанцій позов задоволено. Скаржник вказує на помилковість висновків судів, оскільки вони неправильно застосували статтю 7 Закону № 393/96-ВР, якою передбачено право державного органу у випадку, якщо вирішення звернення не належить до їх компетенції, пересилати його за належністю відповідному органу.

Аналізуючи приписи Закону № 393/96-ВР Верховний Суд зауважив, що законодавець, передбачаючи право/обов'язок органів державної влади та органів місцевого самоврядування пересилати за належністю звернення громадян іншому (відповідному) органу чи посадовій особі, мав на меті забезпечити заявнику об'єктивний та всебічний розгляд його заяви.

Водночас, вказаний обов'язок органів державної влади та місцевого самоврядування щодо пересилання звернення може бути реалізований виключно за сукупністю таких умов: питання, порушені в одержаному органом державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, об'єднаннями громадян або посадовими особами зверненні, не входять до їх повноважень; звернення пересилається лише відповідному, а не будь-якому органу чи посадовій особі за належністю, тобто тому органу, до повноваження якого входить вирішення питань, що порушені у зверненні; пересилання повинно відбутися в термін не більше п'яти днів; про факт пересилання обов'язково повідомляється громадянин, який подав звернення.

Щодо суті самого питання порушеного у цій справі, Верховний Суд, проаналізувавши положення законодавства, якими врегульований умови та порядок призначення на посаду Уповноваженим із захисту державної мови, зазначив, що оскільки Кабінет Міністрів України володіє інформацією щодо досвіду правозахисної діяльності, досвіду із захисту державної мови Уповноваженої із захисту державної мови, то ним було допущено протиправну бездіяльність щодо належного розгляду звернення позивача.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 24.11.2021 у справі № 380/2272/20 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101332215>

3.2. Про залежність права громадянина бути присутнім при розгляді його звернення від виду звернення

Особа звернулась з позовом до керівника апарату апеляційного суду та Держави Україна через апеляційний суд, у якому просила визнати протиправною бездіяльність відповідача щодо недотримання вимог статей 18, 19 Закону № 393/96-ВР при розгляді скарги позивача, зобов'язати відповідача розглянути звернення належним чином. Зі змісту звернення вбачається, що описана у ньому проблема стосувалася несправного апарату копіювання у кімнаті прийому громадян апеляційного суду, на що ніхто із апарату суду не реагував. Позивач просив вжити належні заходи реагування, притягнути винних до юридичної відповідальності, а також провести розгляд скарги за його участю із дотриманням прав, передбачених статтями 18, 19 Закону № 393/96-ВР. Рішенням суду першої інстанції у задоволенні позову відмовлено. Апеляційний суд рішення суду першої інстанції скасував та ухвалив нове рішення, яким вирішив позов задовольнити частково. Скаржник указує на те, що законодавство чітко розмежує такі види звернень як пропозиція (зауваження), заява (клопотання), скарга, і в залежності від виду звернення заявник має різний обсяг прав. На його погляд, право заявника бути присутнім під час розгляду його звернення передбачене тільки для заяви та скарги, а подання звернення у формі пропозиції (зауваження) такого права заявникові не надає.

Верховний Суд зауважив, що визначений Законом № 393/96-ВР порядок розгляду звернень громадян із запрошенням до відповідного органу на прохання громадянина передбачений для таких видів звернень як заява та скарга (пропозиція/зауваження не входить до такого переліку). Відтак, право громадянина бути присутнім при розгляді звернення не є абсолютним і може бути реалізоване за певних умов, а також забезпечується обов'язком на прохання громадянина запрошувати його до відповідного органу виключно у випадку розгляду такого виду звернення як заява чи скарга.

Зобов'язуючи відповідача розглянути цю «скаргу», суд апеляційної інстанції помилково розцінив звернення позивача як скаргу, залишивши поза увагою те, що не можна розуміти звернення як скаргу лише за назвою, присвоєною заявником, оскільки скарга у свою чергу має відповідати певним критеріям у силу вимог частини четвертої статті 3 та статті 4 Закону № 393/96-ВР.

За своєю ж суттю звернення позивача є не скаргою в розумінні вказаного вище нормативно-правового акту, а пропозицією/зауваженням, для розгляду яких законодавство не вимагає запрошення та участі заявника.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 29.11.2021 у справі № 120/1727/20-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101502166>

3.3. Про строки розгляду звернення, зміст якого поєднує предмет регулювання законів України «Про звернення громадян» та «Про доступ до публічної інформації»

Особа звернулась до суду з позовом до сільської ради та її голови, в якому просила суд визнати протиправними дії сільського голови щодо несвоєчасного надання інформації на заяву та щодо ненадання відповіді на питання заяви. На думку позивача, після закінчення строків для надання відповіді, передбачених Законом № 393/96-ВР ним було отримано лист сільської ради, в якому йому було надано відповіді тільки на частину питань, викладених у його заяві. Звертаючись до голови сільської ради, позивач крім надання відповіді просив надати йому певні документи (а саме рішення сільської ради), що у свою чергу врегульовано іншим нормативно-правовим актом – Законом № 2939-VI. Суди попередніх інстанцій у задоволенні позову відмовили. У доводах касаційної скарги, серед іншого, стверджується, що відповідачем порушені строки надання відповіді на його звернення.

Верховний Суд у постанові вказав, що у разі якщо звернення, яке подано згідно із Законом № 2939-VI, за своїм змістом поєднує предмет регулювання Закону № 2939-VI та Закону №393/96-ВР, то таке «звернення-запит» повинно розглядатися у відповідних частинах у строк та порядок, передбачені відповідними законами. При цьому розпорядник у п'ятиденний строк повинен відповісти по суті запиту, а також повідомити запитувача, що решта питань розглядатимуться як звернення згідно із Законом № 393/96-ВР.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16.01.2020 у справі № 580/1832/16-а можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86989755>

IV. Надання відповіді на звернення громадян

4.1. Про вимоги до змісту відповіді на звернення

Особа звернулась до суду з позовом до Національної поліції України, в якому просила визнати неправомірними дії відповідача щодо неналежного розгляду клопотання позивача про порушення його конституційних прав і притягнення

до дисциплінарної відповідальності посадової особи Національної поліції України та зобов'язати відповідача розглянути його клопотання. Позивач звертався до Голови Національної поліції України з клопотанням про притягнення до дисциплінарної відповідальності його заступника за незастосування державної мови як мови офіційного спілкування посадової особи, що порушує мовні права позивача. Проте відповідач, на думку позивача, неналежно розглянув це клопотання, оскільки не надав відповіді на запитання, поставлені у його прохальній частині, не вчинив жодних дій на усунення вказаних у клопотанні порушень чинного законодавства, як і не повідомив про відсутність таких порушень. Суди попередніх інстанцій позов задовольнили. На думку скажника, Положення про порядок роботи зі зверненнями в системі МВС України, застосоване судами, не поширюється на порядок розгляду звернень громадян в Національній поліції України.

Верховний Суд зазначив, що саме по собі надання будь-якої відповіді на звернення громадянина у визначені законом строки не слід вважати повним і належним виконанням свого обов'язку суб'єктом владних повноважень. Так, істотною умовою такої відповіді є її належне обґрунтування і вирішення поставлених у зверненні питань (із урахуванням суті відповідного звернення і на підставі його ґрунтовного й всебічного вивчення).

Враховуючи положення статей 3, 4-6, 19 Закону № 393/96-ВР та пункту 4.1 Положення про порядок роботи зі зверненнями в системі МВС України, Верховний Суд погодився з висновками судів першої та апеляційної інстанцій про те, що відповідь на звернення позивача має формальний характер і не ґрунтується на ретельному дослідженні обставин і питань, які порушив заявник у своєму зверненні. Так, відповідач обмежився лише цитуванням окремих норм чинного законодавства України, не навівши їх зв'язку зі змістом звернення позивача, а також не аргументував застосування цих норм у контексті обставин, вказаних у зверненні, не надав відповіді на поставлене позивачем питання.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 27.04.2020 у справі № 813/4351/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88933347>

4.2. Про безумовний обов'язок суб'єкта владних повноважень надати особі відповідь на звернення

Особа звернулася до суду з позовом до Голови районного суду, в якому просила визнати протиправною бездіяльність відповідача та зобов'язати розглянути по суті звернення, в частині повідомлення та донесення постанови ВССУ суддям районного суду для її застосування. Позивач зазначав, що станом на час

звернення до суду, йому не надано відповідь на його звернення. Суд першої інстанції позов задовольнив частково. Апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції в тій частині, в якій було відмовлено позивачу та ухвалив нове рішення, яким задовольнив позовні вимоги у повному обсязі. На погляд касатора, суди попередніх інстанцій зобов'язані були надати правову оцінку змісту звернення, а також обставинам, встановленим в ході судового розгляду.

Верховний Суд вказав, що суб'єкт владних повноважень в будь-якому випадку зобов'язаний відреагувати на звернення позивача та надати йому відповідну відповідь, незалежно від того чи погоджується він із змістом такого звернення.

Зауважено, що не заслуговують на увагу доводи скаржника про те, що звернення позивача, на його думку, за своїм змістом не відноситься до того чи іншого виду звернень, які передбачені Законом № 393/96-ВР, а тому це є підставою для звільнення відповідача від обов'язку надавати відповідь на нього в порядку та строки, визначені Законом № 393/96-ВР.

Отже, відповідачем не було виконано свій обов'язок, визначений Законом № 393/96-ВР та не надано відповіді на звернення позивача, чим порушено його право на обов'язковий розгляд та отримання відповіді про наслідки розгляду звернення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 28.02.2020 у справі № 1.380.2019.002548819/1664/16 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87901182>

4.3. Про можливість відсутності у відповіді на заяву безпосереднього посилання на застосовний Закон України «Про звернення громадян»

Особа звернулася з позовом до Регіонального сервісного центру МВС України та Територіального сервісного центру Регіонального сервісного центру МВС України, в якому просила суд визнати протиправним рішення про відмову у здійсненні перереєстрації та відновленні свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу. У цій справі з'ясовувалося питання чи можна розцінювати відповідь контролюючого органу у вигляді листа в якості повноцінного його рішення чи все ж таки варто, відноситися до цього листа як до відповіді на звернення особи. Судами попередніх інстанцій позов задоволено частково.

Верховний Суд зауважив, що з огляду на положення пункту 3.11 Інструкції про порядок здійснення підрозділами Державтоінспекції МВС державної реєстрації, перереєстрації та обліку транспортних засобів, оформлення і видачі реєстраційних документів, номерних знаків на них, затвердженій наказом МВС України від 11.08.2010 № 379, заяву позивача слід розцінювати як звернення з питань, пов'язаних із проведенням

реєстрації транспортного засобу, на яку Територіальним сервісним центром у порядку і строк, визначені Законом № 393/96-ВР, надана вичерпна відповідь.

При цьому, відсутність у відповіді на заяву особи з питань, пов'язаних із проведенням реєстрації транспортного засобу, безпосереднього посилання на Закон № 393/96-ВР, не виключає можливості застосування цього Закону та автоматично не робить відповідь на звернення рішенням про відмову в наданні адміністративної послуги, до якого підзаконним нормативним актом установлені певні вимоги.

Незгода позивача зі змістом наданої йому відповіді, яка має інформативний характер, не свідчить про порушення відповідачем Закону № 393/96-ВР та втручання останнього у права чи законні інтереси позивача щодо перереєстрації належного йому транспортного засобу.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07.05.2021 у справі № 420/3445/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96761055>

4.4. Про засоби, якими підтверджується отримання відповіді заявником на його звернення

Особа звернулась до суду з позовом до Головного управління Національної поліції в Харківській області, в якому просила: визнати бездіяльність начальника Головного управління Національної поліції в Харківській області протиправною, що полягає у відмові прийняти позивача на особистому прийомі та у не розгляді звернення позивача. Відмовляючи в задоволенні позову суди попередніх інстанцій виходили з того, що з наявних в справі матеріалів встановлено, що позивачу відповідь на звернення надана у передбачені законодавством терміни, у якій дані відповіді на порушені заявником питання у межах наданих повноважень. На думку позивача, копія витягу із журналу реєстрації звернень громадян, які надійшли поштою, яка міститься в матеріалах справи підтверджує лише факт реєстрації заяви, однак не підтверджує факту отримання відповіді заявником, а відтак не може слугувати підставою для відсутності визнання бездіяльності відповідача щодо розгляду заяви.

Верховним Судом наголошено, що реєстрація відповіді на звернення чи скаргу, як вихідного документа у журналі реєстрації вихідної документації розпорядника інформації і присвоєння за фактом реєстрації вихідного номера, не є моментом завершення перебігу строку на надання відповіді, визначеного законом. Належними і допустимими доказами відправлення відповіді є список згрупованих поштових відправлень із відміткою працівника зв'язку про його прийняття (пункт 66 Правил надання послуг поштового зв'язку № 270), опис вкладення у цінний лист, зворотне повідомлення про вручення поштового відправлення, докази

направлення електронною поштою або розписка про отримання у разі вручення заявнику особисто.

Судом наголошено, що з'ясування достовірної дати отримання відповіді відповідача на заяву позивача дасть змогу встановити наявність чи відсутність факту бездіяльності відповідача щодо розгляду заяви, а відтак, і підстав для задоволення позовних вимог.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 26.02.2021 у справі № 520/421/20 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95177149>

4.5. Про відсутність обов'язку сповіщення заявників про притягнення посадових осіб відповідного органу до дисциплінарної відповідальності за наслідками розгляду їх звернення

Особа звернулася до суду з позовом до Головного управління Держпраці у Львівській області, в якому просила суд визнати протиправною відповідь відповідача. Позивач звернувся до начальника Територіальної Державної інспекції з питань праці у Львівській області із заявою, в якій просив надати письмову відповідь, в якій роз'яснити обов'язки відповідача повідомити заявника про притягнення підлеглого інспектора до дисциплінарної відповідальності за неналежне виконання своїх службових обов'язків. Обґрунтовуючи позовні вимоги зазначив, що оскаржувана відповідь є неповною, необґрунтованою і у ній наведені суперечливі та взаємовиключні мотиви в обґрунтування висновку про відсутність обов'язку керівника територіальної державної інспекції з питань праці повідомляти позивача про притягнення працівника відповідача до дисциплінарної відповідальності за неналежний розгляд звернення позивача. Суди попередніх інстанцій у задоволенні позову відмовили. У доводах касаційної скарги позивач стверджував, що відповідач зобов'язаний був повідомити його про факт притягнення інспектора до дисциплінарної відповідальності, задля забезпечення його права на оскарження дій посадової особи.

Верховний Суд зазначив, що законодавство, яке регулює суспільні відносини у сфері проходження державної служби, а також інші нормативно-правові акти, не передбачає обов'язку керівників органів державної влади повідомляти громадян про притягнення посадових осіб відповідного органу до дисциплінарної відповідальності.

Положення Закону № 393/96-ВР також не передбачають обов'язку керівника державного органу повідомляти заявників про притягнення посадових осіб відповідного органу до дисциплінарної відповідальності. Так, згідно з частиною першою статті 15 Закону № 393/96-ВР органи державної влади, місцевого самоврядування та їх посадові особи, керівники та посадові особи підприємств, установ, організацій

незалежно від форм власності, об'єднань громадян, до повноважень яких належить розгляд заяв (клопотань), зобов'язані зокрема, повідомляти громадян про наслідки розгляду заяв (клопотань)», а отже відповідь, надана позивачу містить повну та обґрунтовану відповідь на питання, зазначене у зверненні.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07.05.2020 у справі № 813/1230/17 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89136850>

4.6. Про юрисдикцію справи щодо оскарження відповіді, наданої на заяву про внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань із посиланням на Закон України «Про звернення громадян»

Особа звернулася до суду з позовом до Головного управління Національної поліції у Львівській області, заступників начальника Головного управління Національної поліції у Львівській області, голови Національної поліції України, Національної поліції України, про визнання дій такими, що порушили вимоги, зокрема, Закону № 393/96-ВР та зобов'язання надати відповідь на скаргу/заяву з посиланням на цей Закон. Позивач звернувся до голови Національної поліції України з заявою, в якій просив внести до ЄРДР відомості про кримінальне правопорушення, надати витяг, здійснити дії щодо притягнення винних осіб поліції до адміністративної та кримінальної відповідальності, а також повідомити про вчинені дії та результати. Суди попередніх інстанцій позов задовольнили частково. У касаційні скаргі відповідач звертає увагу на те, що розгляд скарги особи повинен відбуватися в рамках кримінального провадження, що виключає можливість розгляду поданого позивачем позову в порядку адміністративного судочинства, оскільки предметом спору в даній справі є неналежні, на думку позивача, дії відповідачів щодо розгляду заяви, в якій він ставив питання про внесення до ЄРДР відомостей про кримінальне правопорушення.

У постанові Верховний Суд вказав, що у межах спірних правовідносин позивач і відповідач діють як учасники кримінального провадження, права та обов'язки яких визначені кримінальним процесуальним законом, тому спір у цій справі не може бути предметом розгляду в адміністративному суді.

Та обставина, що відповідь на заяву позивача була надана відповідно до Закону № 393/96-ВР, не змінює суті спірних правовідносин, оскільки незалежно від того, якими нормами керувався відповідач, надаючи відповідь на заяву позивача про внесення до ЄРДР відомостей про кримінальне правопорушення, це не впливає на його процесуальний статус, а відтак і на те, що його дії і рішення за результатами розгляду

цієї заяви можуть бути оскаржені лише за правилами і в порядку, визначеному КПК України.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 14.12.2020 у справі № 1.380.2019.006060 можна ознайомитися за посиланням <https://reestr.court.gov.ua/Review/93504621>

Огляд судової практики Верховного Суду з питань застосування положень Закону України «Про звернення громадян». Рішення, внесені до ЄДРСР, із січня 2018 року по вересень 2023 року / Упоряд.: відділ аналітичної та правової роботи Касаційного адміністративного суду управління аналітичної допомоги касаційним судам та Великій Палаті Верховного Суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду. Київ, 2023. – 26 с.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua